

ע"פ 5285/20 - אשרף טחימר נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5285/20

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ע' גרוסקופף
כבוד השופטת ר' רונן

המערער: אשרף טחימר

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט
המחוזי בחיפה מיום 3.2.2020 ומיום 14.6.2020
בתפ"ח 5551-06-16, שניתנו על ידי כב' השופטים ד'
סלע - סגנית הנשיא; א' לוי; ע' קוטון

תאריך הישיבה: כ"ב בתמוז התשפ"ג (11.7.2023)

בשם המערער: עו"ד חגית לרנאו; עו"ד נעמה זקס

בשם המשיבה: עו"ד עמרי כהן

פסק-דין

1. לפנינו ערעור על הכרעת הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה בתפ"ח 5551-06-16 מיום 3.2.2020 ועל גזר הדין באותו התיק מיום 14.6.2020, שניתנו על ידי כב' סגנית הנשיא השופטת ד' סלע והשופטים א' לוי ו-ע' קוטון. בית המשפט הרשיע את המערער בעבירות של רצח בכוונה תחילה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); תקיפת קטין הגורמת חבלה לפי סעיף 368(ב) לחוק העונשין; פגיעה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 334 וסעיף 335(א)(1) לחוק העונשין ותקיפה סתם לפי סעיף 379 לחוק העונשין.

בית המשפט גזר על המערער עונש של מאסר עולם וכן 54 חודשי מאסר נוספים לריצוי בפועל (מתוכם שישה חודשי מאסר כתוצאה מהפעלת עונש מאסר על תנאי שהיה תלוי נגד המערער). כן נגזרו על המערער 18 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים לבל יעבור עבירה מסוג פשע שיש בה יסוד של איום או אלימות, ונקבע כי המערער ישלם פיצויים לילדיה של נפגעת העבירה בסך של 258,000 ₪.

העובדות

2. ביום 1.5.2016, קרוב לשעה 2:20 לפנות בוקר, נרצחה המנוחה מרוואת אבו ג'ליל ז"ל (להלן: המנוחה) בביתה שבשפרעם (להלן: הבית). המנוחה נפרדה מבעלה איברהים (להלן: איברהים), והתגוררה בבית שנמצא מעל בית הוריו של איברהים יחד עם ארבעת ילדיה שהיו אז קטינים: נסראת (יליד 1998; להלן: נסראת); ננסי (ילידת 2002; להלן: ננסי); נסים (יליד 2005; להלן: נסים); ובשאר (יליד 2007; להלן: בשאר). המערער גר בשכנות לביתה של המנוחה, ובין המשפחות הייתה היכרות. כעולה מכתב האישום, מוחמד, בנו של המערער (יליד שנת 2003; להלן: מוחמד) עבר להתגורר עם אביו בסמוך לפני הרצח, ונהג לבקר מדי פעם את ילדי המנוחה בביתם.

על פי הכרעת הדין של בית משפט קמא, כל ילדיה של המנוחה היו בבית בשעת הרצח. המנוחה ישנה במיטתה כשלצידה בנה נסים. בחדר הסמוך לחדר השינה של המנוחה ישן נסראת, ננסי שהתה בחדרה הסמוך לסלון וצפתה בטלוויזיה, ובשאר ישן בחדרו הסמוך לסלון הבית.

3. כעולה מממצאי העובדה שנקבעו בפסק דינו של בית משפט קמא, בליל האירוע התפרץ המערער לביתה של המנוחה דרך חלון הסלון שנמצא במפלס התחתון ואשר נשאר פתוח באותו הלילה (להלן: החלון), ניגש למטבח, חלץ את נעליו (להלן: הנעליים), נטל סכין גדולה ממגירה במטבח (להלן: הסכין) ועלה לחדר השינה של המנוחה שנמצא במפלס העליון של הבית, שם היא כאמור ישנה באותה עת יחד עם בנה נסים.

לאחר שנכנס המערער לחדר השינה של המנוחה, ומשום שהמנוחה התעוררה משנתה ונבהלה מנוכחותו, החל בין המנוחה למערער מאבק, במהלכו הוא דקר אותה באמצעות הסכין פעמים רבות. במהלך האירועים הללו התעורר נסים משנתו וראה את המערער דוקר את אמו. הוא ניסה לסייע לאמו, אך המערער הדף אותו, והוא הופל ארצה.

למשמע צעקות המנוחה התעורר גם נסראת ופתח את דלת חדר השינה של המנוחה. בשלב זה תקף אותו

המערער במהלומת אגרוף ובסכין. המערער הכה את נסראת בפיו בעוצמה רבה ובכך גרם לחבלה בשפתיו, ולכך שאחת משיניו של נסראת, שעליהן הורכב "גשר", נעקרה ממקומה. בנוסף ניסה המערער לדקור את נסראת בסכין, אך נסראת הזיז את גופו והסכין פגעה באצבעו וגרמה לו לחבלה שטחית. מיד אחר כך החליט המערער להימלט מהבית דרך החלון. הוא ירד לסלון, ניגש לחלון, טיפס עליו תוך שהוא מכתים את האדן החיצוני שלו בדם המנוחה שידיו היו ספוגות בו, התיישב על אדן החלון וקפץ החוצה.

עדויות מליל האירוע

4. ארבעת הילדים טענו כי זיהו את המערער כמי שרצח את המנוחה. שלושה מהילדים העידו על כך: נסראת העיד כי שמע צעקות, נכנס לחדר השינה של המנוחה וראה את המערער ליד מיטתה לאחר שנדקרה. המערער היכה אותו לטענתו במכת אגרוף, באופן שהביא לעקירת השן מפיו, וכאמור הוא אף ניסה לדקור אותו וחתך את הציפורן באצבע המורה שלו, שנשברה; ננסי העידה כי היא ראתה את המערער בורח דרך החלון כשבידיו סכין. גם היא אמרה שהיא זיהתה את המערער שכן היא מכירה אותו היטב. בית המשפט נתן אמון מלא בעדויותיהם של נסראת וננסי.

נסים ובשאר, ילדיה הצעירים של המנוחה, נחקרו בפני חוקרת ילדים. חוקרת הילדים לא התירה את העדתם בבית המשפט מפאת הנזק שעשויה לגרום להם ההעדה. עם זאת, מעדותו של נסים כפי שהיא הובאה בפני חוקרת הילדים, עולה כי הוא זיהה את המערער וראה אותו דוקר את אמו המנוחה. הוא גם ראה את נסראת, אחיו הבכור, נכנס לחדר ונפצע. חוקרת הילדים ציינה כי עמדו לרשותה די קריטריונים כדי לקבוע שנסים חווה את האירוע שהוא תיאר.

חקירתו של בשאר, שכאמור נחקר אף הוא על ידי חוקרת ילדים, הופסקה. זאת בשל מצבו הנפשי, לאחר שפרץ בבכי ולא הסכים להמשיך בחקירה, ולאור המלצת העובד הסוציאלי המטפל בו. חוקרת הילדים ציינה כי ישנו קושי להעריך את מהימנות העדות לפי כלים מקצועיים.

כאמור, עדויות הילדים התקבלו על ידי בית משפט קמא, שנתן בהן אמון מלא. די בכך כדי להביא להרשעת המערער בעבירה שיוחסה לו שכן נסראת ונסים הם עדי ראיה שראו את המערער מבצע את הרצח; וננסי היא עדת ראיה שראתה את המערער בבית, ולאחר מכן ראתה אותו נמלט מהחלון מיד לאחר שהרצח בוצע.

5. נוסף לילדים העידו ביחס לאירועי אותו לילה עדים נוספים:

העד עומרי נדאף (להלן: עומרי), קרוב משפחה רחוק של המנוחה המתגורר בשכנות לה, העיד כי הוא שמע צעקות מהבית וראה את המערער רץ מבית סמוך ואף קופץ מעל הגדר בדרכו לביתו. בהתייחס לשאלה מהי רמת הוודאות של הזיהוי שלו את המערער, הוא העיד כי הוא זיהה אותו ברמה של 100%. בית המשפט ייחס מהימנות מלאה ומשקל מלא לעדותו של עומרי (ראו עמוד 133 לפסק דינו של בית משפט קמא)

חברתו של המערער שאדיה חוג'יראת (להלן: שאדיה) העידה כי המערער שוחח עמה כשעתיים לפני הרצח, ואמר לה כי הוא עומד לעשות מעשה, וביקש כי היא תתפלל למענו, להצלחתו.

פראג' זידאן, אחיה של המנוחה (להלן: פראג'), העיד כי נסראת התקשר אליו לאחר הרצח וביקש ממנו להגיע בדחיפות לבית. לדבריו של פראג', באותה שיחת טלפון נסראת "היה בהיסטריה". כן הוא העיד כי לאחר שהגיע לבית, הוא ניסה לבצע החייאה במנוחה. בשלב זה נסראת אמר לו כי המערער הוא שרצח אותה. גם ננסי סיפרה לו שהיא ראתה את המערער קופץ מחלון הבית. פראג' ציין שכאשר ננסי סיפרה את הדברים הללו, היא "הייתה בהיסטריה... כולה מבוהלת".

בית משפט קמא ציין כי לא הייתה מחלוקת באשר למהימנותו של פראג', אם כי נתגלעו מחלוקות באשר למשקל שיש לתת לדבריו נוכח החשש שבעיצומם של האירועים המסעירים עליהם סיפר לא קלט נכונה את המתרחש סביבו (ראו עמ' 116 לפסק דינו של בית משפט קמא).

זידאן זידאן, אח נוסף של המנוחה (להלן: זידאן), העיד כי הוא שמע מפראג' על הרצח, ונסע לבית. כששהה בבית, הוא שמע את נסראת צועק כי המערער רצח את אמו. בית המשפט ציין כי לא הייתה מחלוקת בין הצדדים ביחס לאמינותו של זידאן (ראו עמ' 117 לפסק דינו של בית משפט קמא).

נסראת אבו ג'ליל, אביו של איברהים וסבם של הילדים (להלן: הסב), המתגורר כאמור בקומה שמתחת לבית, העיד כי פתח את דלת דירתו לנסראת שהיה סוער ושותת דם, וכי נסראת אמר לו שהמערער דקר את המנוחה בסכין וקפץ מהחלון. סועאד, רעייתו של הסב וסבתם של הילדים (להלן: סועאד) העידה כי היא שמעה צעקות ופתחה את הדלת לנסראת, שאמר לה שהמערער דקר את אמו וכי הוא גם הרביץ לו בפנים. היא העידה כי יתר ילדיה של המנוחה - נכדיה - היו בבית וכי הם בכו, צעקו והיו בהלם. בית המשפט מצא את סועאד עדה אמינה ואת גרסתה מהימנה (ראו עמוד 122 לפסק דינו של בית משפט קמא). בית המשפט אף התרשם לטובה מעדותו של הסב, וסבר כי הוא ביקש בעדותו לסייע על ידי מסירת האמת כמיטב זיכרונו (ראו עמ' 120 לפסק דינו של בית משפט קמא).

וואיל אבו ג'ליל, אחיו של איברהים וגיסה של המנוחה (להלן: וואיל) העיד גם הוא. וואיל גר בביתם של הסב וסועאד. בעדותו סיפר כי הסב העיר אותו בליל הרצח, כי הוא ראה אז את ילדי המנוחה בוכים, וכי הם סיפרו לו שאמם נדקרה בסכין. וואיל ציין בעדותו שהוא הלך עם בני דודיו לחפש את המערער בצידו האחורי של הבית. הוא הוסיף גם כי כשחיפש את המערער, הוא החזיק בכיסו סכין. בית המשפט האמין לעדותו של וואיל, העריך אותה כעדות אמת וסבר כי ניתן לסמוך עליה ממצאי עובדה (ראו עמ' 128 לפסק דינו של בית משפט קמא).

חוסין דראושה, קרוב משפחה של המערער (להלן: חוסין), העיד כי אסף את מוחמד, בנו של המערער לאחר שראה אותו בגפו, ללא אביו, באעבלין. חוסין שאל את מוחמד מה הוא עושה במקום, וסיפר כי מוחמד השיב לו שאביו "זרק אותו, עזב אותו בכביש".

אמין דראושה, בן דודו של המערער המתגורר באעבלין, סיפר כי המערער דפק על דלת ביתו בבוקר שלאחר הרצח, כשהוא נראה מפוחד ורועד, וסיפר שיש בלאגן בין משפחתו לבין משפחת אבו-ג'ליל בשפרעם.

6. המערער אף הוא נחקר כמובן בחקירה משטרתית, וכן העיד להגנתו בפני בית משפט קמא. בחקירה המשטרתית, כאשר נשאל המערער למעשיו באותו לילה, השיב כי הוא "לא זוכר ולא מאמין שאני עשיתי". כן הוא

התבקש להתייחס לדבריהם של ילדי המנוחה לפיהם הוא זה שרצח אותה. בתשובה לכך הוא אמר "אני לא זוכר דבר כזה. אני לא אומר לך שהם שקרנים רק אני אומר שאני לא מאמין שאני הגעתי להן ועשיתי את זה ודקרת". הוא גם "לא האמין" שתקף את נסראת; ולא ידע להסביר איך הגיעו הנעליים לבית. הוא הבהיר בהקשר זה כי הנעליים נמצאות בדרך כלל מחוץ לביתו. בהתייחס לעדותה של חברתו שאדיה, הוא השיב כי "יכול להיות שבאמת התכוונתי לעשות מעשה טוב...".

בית המשפט התרשם כי המערער הוא אדם מניפולטיבי, אימפולסיבי, מתוחכם ומנוסה, אשר מחפש הזדמנויות ודרכים למלט את עצמו מהרשעה בדין. בית משפט הוסיף כי גרסתו של המערער בכל הנוגע למעשיו בשעות הערב והלילה של האירוע היא תמוהה וכי קשה לתת בה אמון.

טענות המערער בערעור

7. בנסיבות דנן - כאשר עדויותיהם של עדי הראייה והעדויות האחרות הקושרות את המערער לביצוע הרצח נמצאו מהימנות; ואילו המערער נמצא כעד לא אמין ועדותו באשר למה שאירע באותו הערב נמצאה לא מהימנה - הרי שכדי לזכות בערעורו, צריך היה המערער להביא במסגרת הערעור לכך שיוטל ספק סביר בגרסת המדינה. הוא יכול היה לעשות כן במספר אופנים: הוא יכול היה להפנות לאליבי מוצק שנשען על ראיות אובייקטיביות בעלות משקל משמעותי מאוד שהוצגו לבית משפט קמא, שיהיה בו כדי לבסס את הטענה כי לא היה בבית המנוחה בערב הרצח; לחלופין, הוא יכול היה לטען ספק סביר בעדויות שהתקבלו על ידי בית המשפט, באמצעות ביסוס ולו לכאורי של גרסה שתסביר מדוע העידו כל העדים כפי שהעידו.

8. המערער לא נקט בדרך הראשונה. אין לו אליבי מוצק והוא אף לא העלה שום טענה בהקשר זה. הוא כפר אמנם לכל אורך הדרך בכך שביצע את הרצח, אולם לא הייתה כל גרסה פוזיטיבית ביחס למעשיו בעת שבוצע הרצח, והוא העיד רק שאינו זוכר מה קרה וכי הוא אינו מאמין שביצע את הרצח (ראו את פרוטוקול החקירה הנגדית מיום 26.6.2019 בעמ' 3462 ואת תמלול חקירתו של המערער במשטרה ת/2א, בעמוד 17). גרסה זו אינה סותרת באופן חזיתי את גרסת המדינה, ואין בה כדי לערער את העדויות הרבות שהובאו מטעמה.

9. יחד עם זאת, בטעונו לפנינו ניסה המערער להציג תזה חלופית לפיה לילדי המנוחה היה אינטרס להעליל עליו את רציחתה, משום שבפועל הם עצמם היו מעורבים ברצח. בהקשר זה יובהר כי מטענותיו של המערער בערעור ומדבריה של באת כוחו בדיון לפנינו עולה כי ביצוע מעשה הרצח מיוחס על ידיו לנסראת; בעוד שמפסק הדין של בית משפט קמא עולה כי עמדת ההגנה שם הייתה כי מי שביצע את הרצח היה וואיל, אחיו של איברהים.

אכן, המערער אינו חייב להציג תזה חלופית ודי שיביא לכך שיתעורר ספק סביר בראיות המשיבה (ובהקשר זה ראו סעיף 34כב(א) לחוק העונשין). אולם במקרה דנן, לאור העובדה שבית משפט קמא ששמע את העדויות קבע כי יש לתת אמון בגרסת עדי התביעה ובכלל זה בעדויות הראייה הישירות של ילדי המנוחה, היה על המערער להציג ולו קצה ראייה שיהווה חיזוק לתזה לה טען. המערער לא עשה כן. כך למשל לא הובאו על ידיו ראיות בדבר איומים קודמים של מי מהילדים (או מאן דהוא אחר) כלפי המנוחה; לא הובאו ראיות לסכסוך שהיה לילדים או לבני משפחתו של איברהים עם המנוחה (להיפך - העדים שהם בני משפחתו של איברהים, ובכלל זה הסב וסועאד שגרו באותו הבניין בו גרה

המנוחה, העידו כי יחסיהם עמה היו טובים); ולא הובאו ראיות לאינטרס אחר כלשהו שהיה להם במותה.

אין גם כל אינדיקציה בחומר הראיות או כל טענה מצד המערער לכך ששלושת ילדי המנוחה שהעידו בפני בית המשפט תיאמו ביניהם עדויות, תיאום שהיה הכרחי לצורך קבלת התיאוריה של המערער. למעשה, ההיפך הוא הנכון - ישנן עדויות לפיהן גרסתם של הילדים הייתה אחידה מלכתחילה, קרי מהרגע בו האם נרצחה, והיא נאמרה לכל מי שהגיע לבית מיד לאחר מכן (ראו למשל את עדותם של פראג', הסב ו-וואיל, אשר העידו כי ראו את ילדי המנוחה זמן קצר לאחר הרצח, וכי כל הילדים, שהיו במצב של הלם והיסטריה, אמרו להם שהמערער הוא שרצח את אמם).

10. משהמערער לא הציג אליבי מוצק שיש בו כדי לבסס את הטענה כי הוא לא היה בבית המנוחה בליל הרצח; ומאחר שהוא לא הצליח לעורר ספק סביר בעדויות שהתקבלו על ידי בית המשפט ונתפסו על ידיו כמהימנות, כל שנותר הוא מספר נושאים שהעלה המערער בערעורו, אשר לשיטתו אינם עולים בקנה אחד עם התזה של התביעה, ומזמינים קריאה אפשרית אחרת של המציאות בליל הרצח.

לטענת המערער, גורמי החקירה פעלו כל העת מתוך הקונספציה לפיה המערער הוא הרוצח, ולכן הם לא בחנו כיווני חקירה אחרים (המערער כינה זאת בנימוקי הערעור "כשל של ראיית מנהרה"). כן טען המערער כי אף שבית המשפט נתן אמון בעדויות התביעה, מדובר למעשה בעדויות ישירות של ארבעת ילדיה של המנוחה. אם אכן מדובר ברצח בתוך המשפחה שהתבצע על ידי אחד מילדי המנוחה (אירוע שקורה לעיתים בחברה הערבית); ואם הילדים כולם תיאמו את העדויות שלהם - הרי שלא ניתן לתת משקל לעדויות אלה.

בעיקר טען המערער כי ישנם מספר עניינים שלא קיבלו הסבר בפסק הדין, העומדים בסתירה לגרסתם העובדתית של עדי התביעה בכלל וילדי המנוחה בפרט, ושיש בכל אחד מהם לחוד וממילא בכולם יחד כדי לטעת ספק סביר ביחס לאשמתו, ספק שדי בו לשיטתו כדי להביא לזיכוי.

11. ההזמנה הזו לקריאה אחרת של המציאות ושל בחינת העובדות מתוך נקודת מוצא שונה היא חשובה. הן גורמי החקירה, הן בית המשפט הדין באישום והן ערכאת הערעור מחויבים להמשיך כל העת להתייחס לאפשרות האלטרנטיבית הזו, ולראות האם ניתן לקבלה (ראו ע"פ 2697/14 חדאד נ' מדינת ישראל, פסקה 90 (6.9.2016)). יש לבחון בזירות את מארג העדויות כאשר בית המשפט מרשיע אדם בעבירה שהוא כופר בביצועה, והדברים יפים כמובן שבעתים כאשר מדובר בעבירה של רצח שהעונש החל עליה הוא מאסר עולם. יש לנקוט זהירות רבה ולבחון הן את המארג הראייתי של התביעה והן את האפשרויות העובדתיות החלופיות להן טוענת ההגנה. אם ישנה אפשרות חלופית סבירה, יש מקום לזכות את הנאשם ולו מחמת הספק (ראו ע"פ 6251/94 בן-ארי נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(3) 45, 122-121 (1995)).

כדי שה"קריאה האחרת" שהוצעה על ידי המערער לתמונה הנשקפת מחומר הראיות תתקבל בשלב הנוכחי, קרי בדיון בערכאת הערעור, צריך יהיה לקבוע כי עדי התביעה כולם שיקרו בבית המשפט המחוזי. זוהי משוכה גבוהה שעל המערער להתגבר עליה. כדי לעשות כן, עליו להציג טענות בעלות משקל רב ומשמעותי, שלא ניתן ליישב עם האפשרות של אשם של המערער (ראו ע"פ 10596/03 בשירוב נ' מדינת ישראל, פסקה ד לפסק דינו של השופט א' רובינשטיין (4.6.2006)).

12. ואכן, המערער העלה מספר עניינים שלגישתו מעוררים ספק בדבר מעורבותו ברצח. אלא שכפי שיובהר להלן, אף אחד מהנושאים עליהם הצביע המערער אינו שולל מיניה וביה את האפשרות שהמערער הוא מי שרצח את המנוחה. ניתן ליישב את כל הנושאים הללו גם עם האפשרות שהמערער אכן ביצע את המיוחס לו. לכן, ומאחר שכאמור בית משפט קמא נתן אמון מלא בעדויות עדי התביעה ובעיקר באלה של ילדי המנוחה, לא ניתן לקבוע שטענות המערער העלו בנו ספק סביר ביחס לאשמו.

13. העניינים אותם העלה המערער, אשר לשיטתו אינם עולים בקנה אחד עם התזה המרשיעה של המשיבה הם העדר מניע למערער לרצוח את המנוחה; מצב הכתף של המערער שהיה אמור למנוע ממנו לטפס לחלון הבית כדי להיכנס אליו ולבצע שם את הרצח; העדר ממצאים פורנזיים בזירת הרצח הקושרים את המערער לזירה; ודרך ההימלטות של המערער מהבית לאחר הרצח, כשנטען על ידי המערער כי הדמות היחידה שתועדה במצלמות האבטחה המתעדות את הדרך מבית המנוחה לבית המערער היא דמותו של וואיל, כך שנשללת האפשרות שהמערער צעד בדרך זו לאחר הרצח. תמיהות נוספות שהעלה המערער נוגעות, כפי שיובהר להלן, לחלון הסגור; לשבר באדן החלון; ולשן של נסראת שלא היה הסבר למקום הימצאה.

להלן נתייחס לנושאים אלה אחד לאחד.

העדר מניע

14. המערער ער לכך שקיומו של מניע אינו יסוד מיסודות עבירת הרצח בה הורשע, וקיומו או היעדרו אינו מעלה או מוריד לעניין האחריות הפלילית בגינה (ראו מיני רבים ע"פ 8686/15 גריבוב נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (3.10.2017); ע"פ 8948/12 נמר נ' מדינת ישראל, פסקה 50 (1.2.2016)). עם זאת, לשיטת המערער יש לבחון במשנה זהירות מעשים שלגביהם אין מניע. בהקשר זה ציין המערער את מאפייניו האישיים, ובכלל זה את היותו נרקומן ובעל עבר פלילי בעבירות אלימות קלות. המערער אף ציין כי הגם שהעיד שאינו זוכר מה אירע בלילה בו נרצחה המנוחה, הרי שהוא לא מסוגל לרצוח. כן צוין כי לפי העדויות יחסי השכנות בין המנוחה לבין משפחת המערער לא היו עכורים.

המערער אף הוסיף כי הטענה לפיה הוא רצח את המנוחה במטרה לגנוב מכשיר "אקס בוקס" מבית המנוחה עבור בנו, לא הוכחה ואינה סבירה. הוא מציין כי בית המשפט דחה את גרסתו של נסראת, שהעיד כי לאחר הרצח הוא ראה את מכשיר ה"אקס בוקס" על הרצפה בחדר השינה של המנוחה. גרסה זו נועדה, כך נטען, כדי לשכנע בקיומו של מניע למערער. משגרסה זו נשללה לחלוטין, הרי שהיא גרסה שקרית. לשיטת המערער, שקריו של נסראת בהקשר זה היו צריכים להביא את בית המשפט להטיל ספק באמיתות גרסתו. אלא שבמקום זאת, בית המשפט יישב את הפער בדבריו של נסראת בכך שקבע כי נסראת היה מבולבל, ובמצב של טראומה של ממש.

מנגד, המערער ביקש להצביע על מניע אפשרי שהיה לבני משפחת המנוחה להרוג אותה, וטען כי יתכן שהמשפחה הייתה מעורבת ברצח לאור התעקשות המנוחה לגרש את איברהים, בעלה בנפרד, מבית משפחתו, תוך שהוא נדרש להמשיך לשלם דמי שכירות להוריו; והתנהגותה של המנוחה, אותם הם תפסו כמתירנית. כן הוא ציין כי לאחר שאיברהים נישא שוב, המנוחה התעקשה להתגרש ממנו. עוד נטען כי אין הסבר בעדויות לכך שחרף העובדה

שחודשים ספורים לפני הרצח נערך בין המנוחה לבין איברהים הסכם "סולחה", חזר איברהים מיד לאחר ההסכם ושלושה ימים בלבד לפני הרצח, לתקופה ארוכה לחו"ל. המערער ציין כי לא נעשו פעולות חקירה ביחס למניע אחר לרצח.

15. אינני סבורה כי יש בראיות אלה כדי לטעת ספק בדבר אשמו של המערער. אכן, העדרו של מניע לביצוע הרצח הוא מטריד. יחד עם זאת, ביצוע מעשה רצח אינו פעולה רציונלית, ומוכן שבדרך כלל הוא מבוצע מטעמים שבעיני ה"אדם הסביר" אינם מצדיקים מעשה כזה. משכך, גם כאשר אין על פני הדברים מניע "סביר" למעשה, אין בכך כדי לשלול את המסקנה כי המערער רצח את המנוחה. יודגש פעם נוספת כי כפי שציינה גם באת כוח המערער, מניע אינו אחד מיסודות עבירת הרצח, וגם בהיעדרו ניתן להגיע לתוצאה מרשיעה.

אעיר בשולי הדברים כי גם ה"מניע" המיוחס לבני משפחת המנוחה על ידי המערער איננו מניע "סביר". כך, גם בהנחה שהיה סכסוך בין איברהים או הוריו לבין המנוחה הנוגע למגוריה בבית משפחתו של איברהים, הדרך הסבירה לפתור אותו ודאי לא הייתה באמצעות רציחתה על ידי מי מילדיה או על ידי וואיל, בבית בשעת לילה, כאשר כל בני הבית נמצאים בבית. מעבר לכל אלה, התזה לפיה המנוחה נרצחה על ידי נסראת (או וואיל) מחייבת גם "כישורי משחק" מצד נסראת, אשר לאחר הרצח היה נסער, אחז בידו סכין וביקש למצוא את המערער כדי לדקור אותו כנקמה מיידית על רצח אמו.

העדר ממצאים פורנזיים

16. לגישת המערער, אף שהחקירה הפורנזית נעשתה בסמוך למועד הרצח, לא היו ממצאים פורנזיים הממקמים אותו בזירה: כך, לא נמצאו טביעות אצבע שלו במסלול בו טיפס על החלון או במטבח הבית, משם על פי כתב האישום הוא לקח את הסכין. נוסף על כך, חרף ראיות על מאבק של המנוחה ברוצח - לא היו ממצאי DNA שלה על גופו, בביתו או על בגדיו. כמו כן לא היו טביעות אצבע שלו במסלול הבריחה, ולא סימנים שיעידו על מכת האגרוף שהטיח בפניו של נסראת. כן לא היה סימן לחניקה על צווארו, ועל רגליו לא הייתה עדות לכך שהוא קפץ מחלון הקומה השנייה לקרקע ורץ דרך החצרות האחוריות לביתו.

17. המערער מודע לכך ש"אין ראייתי" איננו מהווה בסיס לזיכוי, ושאין בהיעדרו של ממצא פורנזי חיובי כדי להשליך, בהכרח, על שאלתו הרשעתו של נאשם (ראו למשל ע"פ 6468/13 צרפתי נ' מדינת ישראל, פסקה 58 (3.5.2015)). המערער אף מודע לכך שבעניינו מול ה"אין" הראייתי ניצב "יש" ראייתי כבד משקל. עם זאת, לגישתו, כאשר ישנה ציפייה סבירה לכך שהיו בזירה ראיות כמו טביעות אצבע או שאריות DNA, וכאשר בפועל אלו אינם כלל בנמצא בלא שיש לכך הסבר, יש בכך כדי לטעת ספק באשמו של הנאשם.

בהקשר זה ביקשה באת כוח המערער, טרם הדיון לפנינו, להגיש ראיות נוספות, ובין היתר כאלה הכוללות בחינה של הסבירות לכך שהמערער ביצע את אשר יוחס לו מבלי להותיר טביעות אצבע בזירה. הנתונים שנאספו במסגרת בחינה זאת מעוררים לשיטתה ספק רב לגבי האפשרות שהמערער אכן היה בבית בליל הרצח.

18. מבלי לקבוע מסמרות לעניין זה, אין זה מן הנמנע כי ייתכנו מקרים בהם יהיה משקל ראייתי מסוים גם להעדר ראיות (וראו בהקשר זה למשל ע"פ 7939/10 זדורוב נ' מדינת ישראל, פסקה 292 (23.12.2015)). מדובר במקרים בהם החומר הראייתי הקיים מצדיק באופן ברור מסקנה לפיה אמורות להימצא בזירה ראיות מסוג מסוים, וכאשר אין הסבר סביר להעדרן של ראיות כאלה. כך למשל, אם היו ראיות כי המערער נפצע במהלך המאבק עם המנוחה בפצע שניגר ממנו דם רב; ואם כוחות ההצלה היו מגיעים למקום בסמוך לאחר האירוע ולא היו מוצאים כל שארית של דם של המערער - יתכן שהיה לכך משקל. אולם אלה אינם פני הדברים במקרה דנן.

ראשית, בענייננו אין כל טענה או ראיה לכך שהמערער נפצע במהלך הרצח. לכן, אין תמה כי לא נמצאו שאריות דם שלו. באשר לטביעות האצבע - אכן, הציפייה הסבירה היא כי טביעות אצבע כאלה יימצאו בבית. יחד עם זאת, ישנם הסברים סבירים לכך שטביעות אצבע לא נמצאו. כך למשל, באשר לחלון ממנו נמלט המערער העיד פקד ירון חירובסקי, קצין המעבדה הניידת במשטרה ששימש כחלק מהצוות שהיה אמון על תיעוד הזירה ואיסוף הראיות לצורך העברתם למעבדות, שדי במריחת דם על טביעת אצבע כתוצאה מתזוזת היד על גביה כדי שטביעת האצבע תיפגע (ראו את פרוטוקול החקירה הנגדית מיום 22.11.2017, בעמ' 1440). כמו כן, באשר למגירה ממנה נלקחה הסכין, הרי כפי שטען בא כוח המשיבה, יתכן שהמערער, שהוא עבריין בעל עבר פלילי עשיר, ניסה להסוות את טביעות האצבע שלו באמצעות שימוש בפיסת בד כזו או אחרת. מסקנה זו אינה בלתי סבירה לאור העובדה שכפי שיפורט גם להלן, הנעליים שנמצאו במטבח ביתה של המנוחה, עשויות ללמד על כך שהמערער עשה ניסיונות להסוות את פעולותיו.

19. באשר לנעליים שנמצאו במטבח הבית, הרי שמדובר כמובן בראיה פורנזית המחזקת את ה"יש" הראייתי. למערער אין הסבר ביחס לאופן בו הן מצאו את מקומן בבית המנוחה בליל הרצח. גם אם ישנה אפשרות כי מאן דהוא אחר לקח את הנעליים מביתו של המערער והניח אותן במטבח (ובהקשר זה הצביע המערער על כך שנסראת הוא שאיתר את הנעליים), אין כל בסיס ראייתי התומך באפשרות כזו. לכן, העובדה שהנעליים נמצאו במקום בו הן נמצאו בסמוך לאחר הרצח, היא ראייה המחזקת את המארג הראייתי לחובת המערער ומקשה לקבל את גרסתו.

מצב הכתף של המערער

20. באת כוח המערער התייחסה בהרחבה בדיון לפנינו גם לטענתו של המערער בדבר מצב הכתף שלו, שלשיתו לא אפשר לו לבצע את הטיפוס לבית המנוחה, כפי שנטען על ידי המשיבה. בהקשר זה הפנתה באת כוח המערער לחוות דעתו של ד"ר ניר הוס - רופא מומחה בכירורגיה אורתופדית (להלן: ד"ר הוס), שהגיש חוות דעת מטעם ההגנה באשר לבעיות הכתף של המערער. בחוות דעתו קבע ד"ר הוס כי המערער סובל מבעיות בכתף שמאל, הכוללות פריקות חוזרות וכאבים. ד"ר הוס אף העיד בפני בית משפט קמא ואמר כי הטיפוס לחלון היה גורם למערער, בסבירות גבוהה, לפריקת הכתף; וכי לו היה המערער פורק את הכתף כאמור, הרי שלא היה ביכולתו להשלים את הטיפוס.

המערער טען בהקשר זה כי בית המשפט שגה כשדחה את חוות דעתו של ד"ר הוס וכאשר קבע כי מצב הכתף שלו לא מנע ממנו לטפס לחלון בית המנוחה. לטענת המערער, המאשימה לא הציגה חוות דעת נגדית לזו של ד"ר הוס, ולמרות זאת בית המשפט קבע קביעות קשות כלפי חוות הדעת. בין היתר, ביקר בית המשפט את ד"ר הוס על כך שלא ערך תחקור בסוגיות רלוונטיות וקבע כי המסקנות שלו היו שגויות. אולם לגישת המערער, לא היה בסיס מקצועי לבית המשפט להגיע למסקנות אלה בלא חוות דעת נגדית.

21. אינני סבורה כי יש בטענות אלה כדי לטעת ספק סביר בדבר אשמו של המערער. בית משפט קמא קבע בפסק דינו כי לא ניתן לתת משקל לחוות דעתו של ד"ר הוס ככל שהדבר נוגע ליכולתו של המערער לבצע טיפוס על קיר בית המנוחה, כפי שיוחס לו בכתב האישום. זאת משום שבבדיקה שערך למערער, נטה ד"ר הוס לקבל את דבריו של המערער כפשוטם ונמנע מלפקפק באמינות גרסתו. כן ציין בית המשפט כי העובדה שד"ר הוס לא ערך למערער תחקור יסודי בדבר שורה של סוגיות רלוונטיות (כגון מתי החל לסבול מפריקה; מה הייתה תדירות הפריקות ועוד), מעמידה את ממצאיו בסימן שאלה. כך, ד"ר הוס סבר כי המערער סבל עוד קודם לכן מבעיות פריקה בכתף, אך בדיקה שנערכה לו לפני מועד הרצח לא העלתה ממצאים.

משעה שבית המשפט מצא כי מסקנותיו של ד"ר הוס בחוות דעתו הן שגויות לאור התרשמותו ממנו, ובין היתר משום שחוות הדעת התבססה במידה רבה על בדיקה בעלת אופי סובייקטיבי, הרי שאין כל נפקות לשאלה האם הוגשה חוות דעת נגדית מטעם המשיבה אם לאו. די בכך שבית המשפט לא קיבל את חוות דעתו של המומחה כדי שלא ניתן יהיה להסתמך על המסקנה העולה מחוות דעתו.

22. נוסף על כך ולמעלה מן הצורך, אף לו היה בית המשפט מקבל את חוות דעתו של ד"ר הוס, לא היה בכך כדי לשנות את התוצאה. מה שנקבע בחוות הדעת הוא כי יש "סבירות גבוהה" לכך שהמערער, כמי שסובל מבעיות בכתף, היה פורק את כתפו בטיפוס על קיר בית המנוחה לכיוון החלון כפי שמיוחס לו. "סבירות גבוהה" אין משמעה ודאות ממשית (בית משפט קמא העריך את ה"סבירות הגבוהה" בכ-90%). לכן גם בהנחה שמסקנתו של ד"ר הוס הייתה מתקבלת, לא ניתן לשלול אפשרות לפיה חרף מצב הכתף של המערער, הטיפוס בליל הרצח לא הביא לפריקתה. משכך, ולאור יתר העדויות, אין די בחוות הדעת כדי לשלול את המסקנה בדבר אשמו של המערער.

מסלול הבריחה של המערער

23. נושא נוסף שהועלה על ידי באת כוח המערער בדיון לפנינו, היה מסלול הבריחה הנטען של המערער מבית המנוחה. לגישתה, ישנו מסלול אחד בו יכול היה המערער לברוח מבית המנוחה אל ביתו שלו. במסלול זה ישנן מצלמות אבטחה המתעדות את כל מי שעובר בו. בזמנים הרלוונטיים שנבדקו במצלמות האבטחה מופיעה דמות יחידה במסלול זה, ומאחר שוואיל העיד כי הוא עבר שם בדרכו מבית המנוחה לבית משפחת המערער, הרי שהוא זה שניתן לראותו במצלמות האבטחה. משכך, נטען כי המערער לא עבר במסלול זה, עובדה העומדת בסתירה להנחה שהוא רצח את המנוחה ונמלט מביתה לבית מגוריו.

24. גם בטענה זו אין די לטעמי כדי לטעת ספק בדבר אשמו של המערער. בית משפט קמא קבע כי רוב האינדיקציות מצביעות על כך שלא וואיל הוא זה שנצפה בסרטון של מצלמת האבטחה: וואיל העיד כי הסכין שהייתה ברשותו הוחזקה בכיס מכנסיו ועדות זו נמצאה מהימנה. ואולם הדמות בסרטון מחזיקה את הסכין בידה; הדמות בסרטון נראית יחפה; ומעבר לכל אלה - בשעה הרלוונטית בה נצפתה הדמות (ככל שזמן האמת הוא כפי שחושב על ידי חוקר המשטרה צחי סגל שפרק את הסרטון ממצלמת האבטחה), היה וואיל בעיצומה של שיחת טלפון עם גורמי ההצלה, ואילו הדמות בסרטון אינה נראית משוחחת בטלפון. נוסף על כך, בעדותו וואיל לא היה חד משמעי לגבי נתיב הליכתו אל ביתו של המערער, ובית המשפט קבע כי בהחלט ייתכן שהוא הלך בנתיב אחר (ראו עמוד 129 לפסק דינו של בית משפט קמא).

אינני סבורה לכן כי יש בטענות המערער לעניין הדמות המופיעה בסרטון מצלמות האבטחה כדי לשנות ממסקנותיו של בית משפט קמא. בדיון שלפנינו לא העלתה באת כוח המערער טענות חדשות לעניין זה, ולכן אני סבורה כי לא ניתן לקבוע שהדמות בסרטון איננה המערער, באופן שיהיה בו כדי להוכיח שהוא לא צעד במסלול זה לאחר הרצח.

נקודות נוספות שהעלה המערער המעוררות לגישתו ספק באשר לאשמו

25. המערער התייחס בטענותיו למיקום בו נמצאה השן של נסראת, אשר נפלה, כפי שנקבע בפסק הדין, כתוצאה מהמכה שקיבל נסראת מהמערער. השן נמצאה למראשות מיטת המנוחה. לטענת המערער, אין הסבר לכך שהשן נמצאה במיקום זה, אם אכן הוא הוכה בפתח החדר. גם אם השן נפלה מפיו לא מיד לאחר המפגש עם המערער אלא מאוחר יותר, הרי שנסראת לא העיד כי הוא היה במיקום המסביר את נפילת השן על מיטת המנוחה.

מנגד, אם אכן נסראת היה זה שביצע את הרצח, המיקום של השן עולה בקנה אחד עם האפשרות של מאבק שלו עם אמו. המערער הוסיף כי אילו השן הייתה הראיה היחידה שהייתה נמצאת על ידי המשטרה מיד לאחר הרצח, סביר להניח כי נסראת היה נחקר כחשוד במעשה.

אינני סבורה כי יש בדברים אלה כדי להביא להטלת ספק באשמו של המערער. לנסראת היה "גשר" בשיניים. לכן, האפשרות כי השן לא נפלה מפיו באופן מיידי לאחר המאבק עם המערער אלא לאחר מכן היא אפשרות סבירה. באשר לשאלה מתי והיכן השן נפלה מפיו של נסראת ואיפה בדיוק הוא היה באותה עת, הרי שגם אם מיקום מציאת השן עשוי לעורר תמיהה, אינני סבורה כי ניתן להסיק מכך מסקנות ברורות. זאת, לאור העובדה שעדותו של נסראת נגעה למה שאירע בסמוך לאחר רצח אמו, וישנה אפשרות שהוא לא דייק לחלוטין ביחס למיקום המדויק שלו בכל רגע ורגע. מכאן שמיקום השן אינו שולל את הממצאים אליהם הגיע בית משפט קמא.

26. עוד הצביעה באת כוח המערער בדיון לפנינו על כך שחלק מאדן החלון שעליו נקבע כי המערער טיפס כדי להגיע לבית המנוחה, נפל כאשר נעשה הניסוי של המשטרה כדי לברר האם ניתן לטפס על החלון. טענה זו לא הועלתה בערכאה למטה וממילא לא נדונה שם. אינני סבורה גם כי היא מעידה על כך שאין אפשרות שהמערער טיפס על החלון, שכן יתכן שבשלב בו הוא טיפס, לאור משקלו או לאור המיקום שלו על אדן החלון, אותו חלק מאדן החלון לא נשבר, והוא נשבר רק לאחר מכן.

27. כן טענה באת כוח המערער בדיון לפנינו כי כשהגיעו השוטרים לזירת הרצח, הם ראו כי החלון דרכו נקבע שהמערער חדר לבית ויצא ממנו היה סגור באמצעות תריס חשמלי. אם החלון היה סגור, הדבר מעמיד לטענתה בסימן שאלה את ההיתכנות שהמערער נכנס ויצא ממנו באותו הלילה.

לטעמי, גם בדברים אלה אין די כדי להטיל ספק באשמו של המערער. אכן, לא ברור מחומר החקירה ומהעדויות בפני בית משפט קמא באיזה שלב נסגר החלון ועל ידי מי. עם זאת, בתחילת עדותו בפני חוקרת הילדים העיד בשאר כי לאחר הרצח הוא סגר את התריס בלחיצת כפתור לאחר שהוא השליך את הנעליים דרכו. הגם שחוקרת

הילדים לא הצליחה להעריך את מידת המהימנות שיש לדבריו של בשאר היות שחקירתו הופסקה בטרם הסתיימה, אין זה מן הנמנע שאחד מילדיה של המנוחה סגר את החלון מתוך חשש שהמערער ישוב, ואין ראיות הסותרות אפשרות זאת.

28. סוף דבר: הראיות הקושרות את המערער לרצח המנוחה - עדויות של עדי ראיה שראו את המערער רוצח את המנוחה בהן נתן בית המשפט אמון; עדותו של עומרי שאף בה נתן בית המשפט אמון מלא, לפיה ראה את המערער יוצא מבית המנוחה ואף העיד כי זיהה שמדובר במערער בוודאות של 100%; וראיות פורנזיות (נעלי המערער במטבח בית המנוחה), מרכיבות "יש" ראיתי מלא ומפורט. מולן, לא השכיל המערער להעלות ספק סביר בלב בית משפט קמא ואף לא בלבנו. בית משפט קמא לא נתן אמון בגרסתו (שממילא הייתה לקונית ונעדרת כל פרט אודות מעשיו בליל הרצח); וה"אין" הראיתי אליו הוא הפנה, כמו גם סימני השאלה שהועלו על ידי באת כוחו - אין די בהם כדי להתגבר על ראיות המאשימה.

משכך, דין הערעור על הכרעת הדין להידחות.

טענות המערער לגבי גזר הדין

29. המערער ביצע את העבירות בהן הורשע לפני שתוקן תיקון 137 לחוק העונשין (להלן: הרפורמה), והוא הורשע בעבירת הרצח "הקלאסית" לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, כנוסחו דאז. ברם, הכרעת הדין ניתנה לאחר כניסת הרפורמה לתוקף.

במסגרת הכרעת הדין, דן בית המשפט בשאלה האם לאור הרפורמה יש להרשיע את המערער בעבירת הרצח הבסיסית לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין (שלאחר הרפורמה), בה נקבע עונש מאסר עולם מקסימלי (בניגוד לעונש מאסר עולם חובה החל על מי שמורשע בעבירת הרצח "הקלאסית" לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין בנוסחו הישן), בהיותה הוראה המקלה עם המערער. בית המשפט קבע כי אין ברפורמה כדי להקל עם המערער, שכן לאור נסיבות המקרה, הוא היה מורשע לאחר הרפורמה בעבירה של "רצח בנסיבות מחמירות" לפי לסעיף 301א(1) לחוק העונשין בנוסחו הנוכחי.

30. המערער העלה בשולי ערעורו טענות ביחס לגזר הדין שהושת עליו. הוא טען כי היה מקום לקבוע שיש בתיקון החוק כתוצאה מהרפורמה כדי להקל עמו, משום שלאחר בחינת מכלול הראיות היה צריך בית המשפט להגיע למסקנה שלא התקיימו נסיבות מחמירות. לכן ניתן היה להרשיעו לכל היותר בעבירת הרצח הבסיסית לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין (לאחר הרפורמה). משסעיף 300(א) לחוק העונשין אינו מטיל עונש של מאסר עולם כחובה אלא כעונש מקסימלי, היה צריך לגזור את עונשו בהתאם.

בהקשר זה טען המערער כי בעניינו לא התקיימה הנסיבה המחמירה הקבועה בסעיף 301א(1) לחוק העונשין (בנוסחו הנוכחי). כך, הוא טען כי לא היה הליך של הכנה לרצח, אלא שהרצח התבצע בפרק זמן של שניות בודדות בהן המערער נאבק עם המנוחה. לגישתו, בראי הרפורמה, ברור כי לא קדם תכנון למעשה ההמתה, ושהרצח

היה תוצר של החלטה ספונטנית. מעבר לכך, לשיטתו, לא היה הליך ממשי של שקילה וגיבוש ההחלטה להמית. הדבר בא לידי ביטוי בכך שלא הייתה "נקודת עצירה" אלא שהיה מדובר באירוע מהיר. באת כוח המערער לא חזרה על טענות אלה בדיון בעל פה.

31. המשיבה טענה כי יש לדחות את טענות המערער לעניין גזר הדין. לגישתה, גם אם נקבל את גרסת המערער לפיה הוא לא החליט להמית את המנוחה כשהיה במטבח כפי שבית המשפט היה מוכן להניח לזכותו, הרי שאופן השימוש בסכין על ידיו, והעובדה שהוא דקר את המנוחה במספר דקירות, מצביעים על כך שלא היה מדובר בהמתה לא מתוכננת אלא במי שתכנן את ביצוע הרצח, ומכאן שמדובר ברצח בנסיבות מחמירות בהתאם לקבוע בסעיף 301א(א)(1). בא כוח המשיבה הזכיר כי המערער חדר לבית בשעת לילה מאוחרת, חלץ את נעליו ועלה עם הסכין לחדר השינה של המנוחה. כל אלה לדבריו מעידים בבירור על רצח מתוכנן.

בא כוח המשיבה ציין כי נוסף על התכנון, במקרה דנן מתקיימות נסיבות מחמירות נוספות. נסיבות אלה הן העובדה שהמערער דקר את המנוחה שוב ושוב; והעובדה שהרצח בוצע לנוכח עיניו של נסים, בנה הקטין של המנוחה, כאשר בבית שהו באותה עת שלושה ילדים נוספים, שאחד מהם אף התעמת עם המערער. מדובר אם כן ברצח שבוצע באכזריות מיוחדת, תוך הפעלת מסכת אלימות מחרידה. אילו היה המערער מבצע את הרצח לאחר שנכנסה הרפורמה לתוקף, ברי כי הוא היה מורשע בעבירה של רצח בנסיבות מחמירות. לכן התיקון אינו "דין מקל" וגזר הדין אינו שגוי.

32. אני סבורה כי יש לדחות את טענות המערער גם לעניין גזר הדין. כאמור, בהתאם לעובדות שהוכחו, המערער הגיע בלילה לבית המנוחה, לקח סכין, נכנס איתו לחדר השינה שלה ורצח אותה בדם קר במיטתה בעודה ישנה, במספר דקירות, וכל זאת כאשר בנה הקטין ישן לצדה וכאשר ילדיה הקטנים נמצאים בבית. מדובר ברצח מזעזע בנסיבות מחמירות במיוחד, מתוכנן מראש ומחריד, ואשר העונש עליו - הן לפי הדין הקודם והן לפי התיקון לחוק העונשין - הוא לכן מאסר עולם, ועונש זה בלבד.

משכך, דין הערעור על כל חלקיו להידחות, וכך אציע לחבריי לעשות.

ש ו פ ט ת

השופט י' עמית:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הרשעת המערער התבססה, בראש ובראשונה, על האמון המלא שבית משפט קמא נתן בעדי התביעה, אשר ארבעה מהם (שלושת ילדיה של הנרצחת, נסראת, ננסי ונסים, והעד עומרי נדאף) מכירים היטב את המערער, וזיהו אותו באופן וודאי. במצב דברים זה, התערבות ערכאת הערעור בהכרעת הדין מחייבת קביעה כי למרות עדויות אלה, נותר, בניגוד לקביעת בית משפט קמא, ספק סביר ביחס לזיהוי המערער כמבצע הרצח.

ספק סביר זה ביקשה באת-כוחו של המערער לבסס על שלושה קווי טיעון מרכזיים:

הראשון, עניינו בתסריט חלופי שהציעה ההגנה, לפיו המנוחה נרצחה על ידי ילדיה ובני משפחת בעלה. אלא שתרחיש עוועים זה הינו היפותטי לחלוטין, שכן אין לו כל תמיכה בחומר הראיות (לשם הדגמה: העובדה שהשן של נסראת נמצאה במקום שונה מזה שניתן היה לצפות, או שנמצאו אי-דיוקים מסוימים בעדותו, בוודאי אינם מהווים ולו ראשית ראיה לגרסה שנטל חלק ברצח אמו). זאת ועוד, התסריט החלופי האמור אף אינו מתקבל על הדעת במקרה דנן, בהינתן גילם הצעיר של ילדי הנרצחת, והאופן הספונטני בו פעלו והגיבו בזמן אמת.

השני, עניינו בקשיים שונים בייחוס מעשה הרצח למערער (היעדר ממצאים פורנזיים הממקמים את המערער בזירה; מצב כתפו של המערער; העדר מניע ברור וכיו"ב), אשר מצדיקים, לשיטת ההגנה, הטלת ספק בזיהוי המערער כרוצח. אלא שגם קו הטיעון הזה אינו יכול להתקבל. בחלקו הוא מתבסס על היעדר ממצאים פורנזיים מסוג מסוים (טביעות אצבע), כאשר ממצאים פורנזיים מסוג אחר נמצאו בזירה (ה-DNA בנעליים) או לא היו צפויים להימצא בזירה (דם המערער); בחלקו הוא מתבסס על קשיים שונים בייחוס מעשה הרצח למערער (מצב הכתף; העדר מניע וכיו"ב). ואולם קשיים אלה אין בהם, אף לא במצטבר, כדי ללמד שאין היתכנות לכך שהמערער ביצע את הרצח, וממילא אין הם מלמדים כי היה מקום להטיל ספק בזיהוי המערער כמבצע הרצח על ידי עדי התביעה.

השלישי, עניינו באופן חקירת האירוע, ובטענת המערער כי המשטרה נמנעה מלבחון תרחישים חלופיים, לבד מהאפשרות שהוא זה שביצע את הרצח. אלא שהמערער לא הצביע על כשלים של ממש בהליך החקירה, או על פעולות חקירה משמעותיות שלא בוצעו. בוודאי לא כאלה המצדיקות להטיל ספק בזיהוי המערער כרוצח על ידי עדי התביעה.

משלא הונחה לפנינו כל הצדקה להטיל ספק באמון שנתן בית משפט קמא בעדי התביעה שזיהו את המערער כרוצח, ממילא אין הצדקה להתערבותנו בהרשעה המבוססת כדבעי. כך קבעה חברתי, השופטת רות רונן, ואין לי אלא להצטרף לחוות דעתה על נימוקיה.

ניתן היום, ג' באלול התשפ"ג (20.8.2023).

שופטת

שופט

שופט
